



Themapakket

Docentenhandleiding | vo bovenbouw

Inhoudsopgave

1. Over de Week van het geld	03
Hoe maak jij je gelddromen waar?	03
Hoe kunnen leerlingen dromen met geld?	03
2. Inhoud van het themapakket	04
Onderdelen van het themapakket	04
3. Toelichting onderdelen per les.....	05
Les 1 (<i>instructie en toelichting per scherm</i>).....	05
Les 2 (<i>instructie en toelichting per scherm</i>)	10
Les 3 (<i>instructie en toelichting per scherm</i>)	15
4. Explainervideo's	19
Opbouw van de Explainers	19

Dit Themapakket is een uitgave in het kader van de Week van het geld 2025, een initiatief van Platform Wijzer in geldzaken | weekvanhetgeld.nl

Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om mensen in Nederland voor te bereiden op het maken van financiële keuzes. Het platform wordt mede mogelijk gemaakt door de Nederlandse Vereniging van Banken, het Verbond van Verzekeraars, de Pensioenfederatie, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, De Nederlandsche Bank, de Autoriteit Financiële Markten en Nibud. | wijzingeldzaken.nl

Vragen over dit themapakket?

Neem contact op via info@wijzingeldzaken.nl of www.weekvanhetgeld.nl/contact

1. Over de Week van het geld

De Week van het geld is een initiatief van het platform [Wijzer in geldzaken](#). Onder het motto ‘jong geleerd is oud gedaan’ wil het platform jongeren voorbereiden op het maken van financiële keuzes, nu en in de toekomst. De Week van het geld is een belangrijke aanjager voor het structureel stimuleren van financiële vaardigheden van jongeren, zowel op school als thuis.

Hoe maak jij je gelddromen waar?

Welke gelddromen hebben jouw leerlingen? Kinderen dromen misschien van lego, een spelcomputer of samen met vrienden naar de bioscoop. Daar waar jongeren misschien wel dromen van een verre reis of op kamers gaan. Zomaar wat voorbeelden van dromen waar geld mee gemoeid is. Maar hoe kom je aan geld? En hoe maak je verstandige geldkeuzes? En hoe zorg je ervoor dat je grip houdt op je uitgaven?

Daarom is het thema voor de 14e editie van de Week van het geld: ‘Hoe maak jij je gelddromen waar?’. Met dit thema zetten we jongeren in hun kracht door ze te leren hoe verstandige geldkeuzes kunnen bijdragen aan het realiseren van hun gelddromen. Leerkrachten en docenten kunnen eenvoudig meedoen aan de Week van het geld door gebruik te maken van onze gratis gastlessen en themapakketten, beschikbaar voor het basisonderwijs, voorgezet onderwijs en mbo.

Hoe kunnen leerlingen dromen met geld?

Geld is een belangrijk onderdeel van onze maatschappij. In de basisschoolleeftijd doen kinderen vaak al hun eerste aankopen. Later als jongvolwassenen, ontwikkelen jongeren steeds meer een continue geldstroom via inkomsten en uitgaven. Toch vinden jongeren geld vaak dan nog best spannend of ze overschatten juist hun vaardigheden. Financiële educatie leert leerlingen hoe ze zelf verstandige geldkeuzes kunnen maken. Zodat ze controle hebben over hun eigen geld en dat kunnen gebruiken om hun dromen mee te verwezenlijken. De Week van het geld richt zich deze editie op de volgende drie onderwerpen:

- **Financiële basisvaardigheden:** de kennis en kunde die je nodig hebt om zelf verstandige geldkeuzes te maken, zowel voor kleine uitgaves, als voor het bereiken van je gelddroom. Denk aan budgetteren en dagelijkse bankzaken, maar ook het regelen van je verzekeringen en pensioen.
- **Grip op de snelheid van geld:** financiële verleidingen zijn er voor jongeren overal. Denk aan influencers, in-game aankopen en de slimme trucjes van geldcriminelen. Maar hoe zorg je dat je inkomsten en uitgaven in balans blijven en je je droom niet uit het oog verliest?
- **Geld verdienen:** kinderen kunnen geld verdienen door klusjes te doen of spullen te verkopen op de vrijmarkt, terwijl jongeren een (bij)baan kunnen nemen of nadenken over crypto, beleggen of het starten van een eigen onderneming.

2. Inhoud van het themapakket

Geef eenvoudig je een eigen financiële les met ons gratis ‘Hoe maak jij je geldstromen waar?’ themapakket! Het pakket bestaat uit 3 lessen met een introductievideo en een activerende opdracht. Het doel van het themapakket is om leerlingen bewust te maken hoe slimme geldkeuzes kunnen helpen bij het waarmaken van hun geldstromen.

In het Themapakket vo bovenbouw leggen leerlingen een geluksmeter langs hun uitgaven: wat heeft het kopen van een product mij opgeleverd, hoe blij was ik ermee? Ook maken zij een spaarplan, denken na over verschillende financiële keuzes en proberen elkaar van hun geldstromen te overtuigen.

Onderdelen van het themapakket

1. Klassikale les (les 1)

In de eerste les bekijken de leerlingen een video waarin leeftijdsgenoten aan het woord zijn. Hierna nemen ze hun eigen uitgaven onder de loep: ze maken een kasboek van de afgelopen maand. Hiervoor gebruiken ze hun eigen bankgegevens (of het fictieve kasboek van een leeftijdsgenoot). Ook vullen ze een geluksmeter in bij de categorieën: eten en drinken, kleding, activiteiten en vaste lasten. Vervolgens formuleren de leerlingen een spaardoel en maken ze een opzet voor hun spaarplan.

2. Activerende opdracht (les 2 en 3)

Leerlingen denken na over verschillende financiële keuzes. Wat zouden zij in een bepaalde situatie doen en waarom? Ze ervaren dat financiële keuzes invloed hebben op hun geldstroom. Ze bedenken manieren om extra geld te verdienen en stellen van prioriteiten: als ik mijn geldstroom wil verwezenlijken, wat kan ik dan doen en wat kan ik beter niet doen? Ook denken ze na over verleidingen en bedenken ze hoe ze omgaan met tegenslagen.

In de derde les presenteren de leerlingen hun spaarplan in groepjes. Binnen het groepje krijgt iedereen een rol toegewezen (denk aan een bezorgde vader, je baas of een leeftijdsgenoot). Bij de rollen komen kritische voorbeeldvragen, die de leerlingen kunnen stellen. De presentator probeert het groepje te overtuigen van de haalbaarheid van zijn/haar geldstroom.

3. Explainervideo's

Bekijk met je leerlingen onze korte uitlegfilmpjes over financiële onderwerpen zoals financiële verleidingen, rekeningen en geldcriminaliteit. De video's eindigen met enkele vragen en vormen een goede gespreksopener voor in de klas.

4. Docentenhandleiding

In deze docentenhandleiding vind je de lesinstructies, tips en achtergrondinformatie over de onderwerpen die in de lessen behandeld worden.

3. Toelichting onderdelen per les

Les 1

In deze les nemen de leerlingen hun eigen inkomsten en uitgaven onder de loep. Hiervoor gebruiken ze bij voorkeur hun eigen bankgegevens. De docent kan er ook voor kiezen om de leerlingen de fictieve bankgegevens van Yasmina te laten gebruiken. De leerlingen zetten op een rijtje welke uitgaven ze gedaan hebben. Ook vullen ze een geluismeter in bij de categorieën: eten en drinken, kleding, activiteiten en vaste lasten. Ze beschrijven hoe blij ze waren met de uitgaven op dat moment en hoe blij ze nu, een maand later, met de uitgaven zijn. Daarop gaan ze kort reflecteren. Vervolgens formuleren de leerlingen een gelddroom op middellange termijn en maken ze een opzet voor hun spaarplan.

Open de les in LessonUp

Instructies

Met een paperclip is aangegeven bij welke slide je een bijlage nodig hebt.

- Bijlage: **Mijn maandoverzicht**. Digitaal of geprint voor iedere leerling
- Als de leerlingen niet hun eigen bank-app gebruiken: Bijlage: **Rekeningoverzicht Yasmina**. Digitaal of geprint voor iedere leerling
- Bijlage: **Mijn gelddroom**. Digitaal of geprint voor iedere leerling

Toelichting per scherm



Slide 1 - Titelslide



Slide 2 – Instructievideo (8 minuten)

Laat de introductievideo zien. Ga dan in gesprek over wat leerlingen gezien en gehoord hebben. Wat valt op? Wat is herkenbaar? Vragen die je kunt stellen zijn:

- Wat vind je van de gelddromen van de leerlingen in de video?
- Vind je sparen belangrijk? Waarom?
- Welke spaartip zou jij een ander geven?

Een gelddroom

Praat samen over wat een gelddroom is. Wat is het verschil tussen een gelddroom en iets dat je gewoon graag zou willen hebben?

Leg uit dat een gelddroom vaak aan drie voorwaarden voldoet:

- Het levert je iets op, je wordt er gelukkig van.
- Je vindt het echt heel jammer als het niet doorgaat.
- Je wilt er graag voor sparen, ook als je er andere dingen voor moet laten.

Vooruitblik

Vertel dat de leerlingen in de komende drie lessen gaan bedenken wat hun geldddroom is en leren hoe je steeds dichterbij het waarmaken van je geldddroom komt, door geld te sparen en te verdienen.



Slide 3 – Woordweb (4 minuten)

Welke geldddromen hebben leerlingen? Laat de klas het woordweb invullen. Bespreek enkele antwoorden. Welke dromen zijn realistisch om op korte termijn te bereiken (0-3 maanden sparen)? Welke geldddromen zijn middellange termijn doelen (3-12 maanden sparen) en wat zijn lange termijn doelen (12+ maanden sparen)?

Voorbeelden van geldddromen zijn:

Korte termijn: een weekendje weg, nieuwe sneakers, abonnement op een pretpark

Middellange termijn: op vakantie met vriendinnen, een nieuwe telefoon

Lange termijn: een scooter, je uitzet voor als je op kamers gaat

Praat met de leerlingen over manieren waarop je het behalen van je geldddroom zou kunnen versnellen. Denk aan extra geld verdienen, bijvoorbeeld door een bijbaantje te nemen, klusjes te doen of kleding te verkopen, of door minder geld uit te geven (besparen).

Les 1
Pakket de les

Wat staat je te wachten?

In de komende drie lessen:

- Denk je na over wat jouw geldddroom is
- Maak je een overzicht van jouw inkomsten en uitgaven in 1 maand
- Vul je een geluuksmeter in voor je uitgaven
- Maak je een spaarplan
- Denk je na over de gevolgen van je geldkeuzes
- Presenteer je je geldddroom

Volg je geldddroom

Slide 4 – Lesdoelen (1 minuut)

Vertel de leerlingen wat het doel is van de lessenserie: inzicht krijgen in jouw eigen geldkeuzes en eventueel andere keuzes maken.

Les 1
Pakket de les

Wat zijn de doelen van deze les?

Ná deze les:

- Weet ik hoe ik inzicht kan krijgen in mijn inkomsten en uitgaven
- Weet ik wat bepaalde geldkeuzes doen met mijn geluukswaarde
- Kan ik een spaarplan maken

Volg je geldddroom

Slide 5 – Lesdoelen (2 minuten)

Bespreek de lesdoelen kort met de leerlingen. Vraag de leerlingen wat ze al weten over bankzaken zoals sparen, geld uitgeven en het hebben van een rekening.

Les 1
Pakket de les

In & Out

Hoeveel geld komt er elke maand binnen? Waar geef je het aan uit? Dat ga jij ontdekken!

Volg je geldddroom

Slide 6 – Inkomsten en uitgaven (10 minuten)

Laat leerlingen met behulp van hun eigen bank-app of Bijlage Rekeningoverzicht Yasmina de pdf Mijn maandoverzicht digitaal invullen. Je kunt het overzicht ook printen en uitdelen. Dit overzicht geeft de leerlingen inzicht in hun inkomsten- en uitgavenpatroon.

De leerlingen zetten al hun inkomsten en uitgaven onder elkaar. Help de leerlingen om de posten samen te voegen, zodat er een overzichtelijk geheel ontstaat. Denk aan: schoolkantine, supermarkt en cadeaus.

Geluuksmeter

De kolom 'Geluuksmeter' hoeven ze nog niet in te vullen.

Drie soorten uitgaven

Ga eventueel in op de drie soorten uitgaven: dagelijkse uitgaven (om het dagelijks leven mogelijk te maken), incidentele uitgaven (niet regelmatig en soms onverwachts) en vaste lasten (elke periode hetzelfde, voorspelbaar). Laat de leerlingen hier naar eigen inzicht mee oefenen op de volgende slide.



Slide 7 – Sleepvraag (3 minuten)

Kijk naar de voorbeelden op het bord en laat de leerlingen de uitgaven naar de juiste categorie slepen. Bespreek de opdracht na. Kunnen de leerlingen nog meer uitgaven bedenken bij de drie categorieën?



Slide 8 – Huh, doe ik dat zo? (5 minuten)

Vraag of iemand weet wat de 'latte-factor' is. Vertel: latte is een soort koffie met melk die overal 'to go' verkocht wordt. Met de 'latte-factor' wordt bedoeld dat als je geld wilt besparen, je naar al je kleine, soms onnodige, uitgaven moet kijken. Als je het geld waar je dagelijks een latte to go voor koopt op je spaarrekening zet, dan kan dit op lange termijn een groot bedrag worden. Niet alleen omdat je het geld spaart, maar ook doordat je rente op rente krijgt.

Laat de leerlingen in tweetallen Jouw maandoverzicht nog een keer bekijken. Stel vragen als:

- Wat valt bij jou onder de 'latte-factor'? Dit kan bijvoorbeeld een zakje chips, broodje of flesje water in de schoolkantine zijn.
- Hoeveel zou je per jaar kunnen besparen als je je meer bewust bent van deze uitgaven? Is dat meer of minder dan je verwacht had?
- Wat valt je op aan jouw inkomsten en uitgaven?
- Waarom is het nuttig om (dagelijks/wekelijks) bij te houden waar je je geld aan uitgeeft?
- Hoe kun je de komende maanden bijhouden wat je binnenkrijgt en uitgeeft?
- Hoe kan dit overzicht helpen om je gelddroom waar te maken?

Leerlingen die het overzicht van Yasmina gebruikt hebben, redeneren vanuit haar. Denken ze dat dit overeenkomt met hun eigen inkomsten en uitgaven?



Slide 9 – Geldgeluk (5 minuten)

Soms geef je geld uit aan iets, maar denk je achteraf: waarom eigenlijk? Is dit herkenbaar? Welk soort uitgaven doen iets met je geluksgevoel? En welke dingen kun je ook wel missen, als je eerlijk bent?

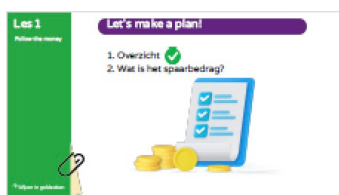
Vul de poll in met de klas.

Laat leerlingen daarna voor zichzelf de geluksmeter invullen (op Bijlage Mijn maandoverzicht). Ze geven hun uitgaven een cijfer tussen 0 en 10.

Als de leerlingen de bank-app van Yasmina hebben gebruikt, doen ze net alsof het hun eigen uitgaven waren.

De leerlingen bespreken de geluuksmeters in tweetallen. Denken ze hetzelfde over geldgeluk? Laat ze nadenken over vragen als:

- Met welke uitgave ben je nu nog steeds heel blij?
- Welke uitgave had je achteraf niet hoeven doen?
- Waarom geef je geld uit aan dingen die je niet echt gelukkig maken? Is dit gemak, groepsdruk of verveling?
- Gekeken naar de geluuksmeter, zijn er uitgaven waarop je zou kunnen en willen besparen?



Slide 10 – Spaarplan (10 minuten)

Vraag de leerlingen wat een spaarplan is en welke informatie je nodig hebt om een spaarplan te maken. Vertel dat een spaarplan een planmatige opzet is om te kijken naar je spaargeld. Een spaarplan geeft inzicht in je huidige spaargeld en hoeveel geld je per maand kunt sparen. Een spaarplan kan je helpen om je geldddroom waar te maken.

Zo maak je een spaarplan

Bespreek hoe de leerlingen een spaarplan kunnen maken. De eerste stap is het overzicht van inkomsten en uitgaven dat ze al hebben ingevuld. Vervolgens moeten ze een geldddroom vaststellen en berekenen ze hoeveel geld ze elke maand opzij moeten zetten om deze geldddroom waar te maken. Als je weet hoeveel geld je per maand nodig hebt, weet je ook of je extra geld moet bijverdienen of misschien geld moet besparen, door bijvoorbeeld de latte te laten staan.

Deel de Bijlage Mijn geldddroom uit en laat de leerlingen de vragen invullen. Sta stil bij de geldddromen, het is belangrijk dat ze iets kiezen wat ze echt heel graag willen hebben en het waard vinden om voor te sparen. Vertel dat de leerlingen een geldddroom kiezen op middellange termijn, iets waarvoor ze drie tot twaalf maanden moeten sparen. Denk aan geldddromen als: een tweedehands scooter, zodat je je vriend makkelijker kunt opzoeken, of een surfcursus na je eindexamens.

Nabespreken

Bespreek de spaarplannen klassikaal na. Vragen die je kunt stellen:

- Hoeveel maanden moet je sparen om je geldddroom te bereiken?
- Zou je geld kunnen besparen? Hoe?
- Zou je extra geld kunnen verdienen? Hoe?

Vertel: wat je maandelijks overhoudt, hoeft je niet per definitie te sparen. Je kunt er ook voor kiezen om het meteen uit te geven aan iets leuks. Als je een geldddroom hebt, ben je bereid om daarvoor te sparen. Maar wat als je meer geld overhoudt dan verwacht? Geef je dat dan uit aan iets anders leuks, zou je het sparen voor je geldddroom of zet je het opzij voor onverwachte uitgaven? Wat zouden de leerlingen doen?



Slide 11 – Afsluiting (3 minuten)

Sluit de les af door de leerlingen de opdracht te geven om de komende week extra stil te staan bij wat er binnenkomt en wat ze uitgeven. Geef praktische tips over hoe ze hun inkomsten en uitgaven kunnen bijhouden, zoals via apps of het fysiek opschrijven. Laat ze nadenken over wat ze kunnen doen om dichterbij hun geldddroom te komen.

Optioneel

Take-home-opdracht: vraag je ouders of zij het belangrijk vinden om te sparen en hoe zij dat doen.

Les 2

In deze les denken de leerlingen na over financiële keuzes. Wat zouden zij in een bepaalde situatie doen en waarom? Ze ervaren dat financiële keuzes invloed hebben op hun geldddroom. Ze bedenken manieren om extra geld te verdienen en ze stellen prioriteiten: als ik mijn geldddroom wil verwezenlijken, wat kan ik dan doen en wat kan ik beter niet doen? Ook denken ze na over verleidingen en bedenken ze hoe ze omgaan met tegenslagen.

Open de les in LessonUp

Toelichting per scherm



Slide 1 - Titelslide



Slide 2 – Instructievideo (7 minuten)

Bekijk de video. Ga dan in gesprek over wat leerlingen gezien en gehoord hebben. Wat valt op? Wat is herkenbaar? Vragen die je kunt stellen:

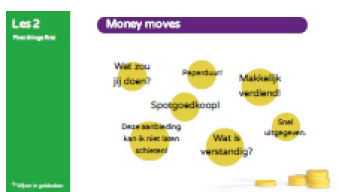
- Wie heeft er een bijbaantje en wat verdient je daarmee? Zo niet, verdien je ergens anders geld mee?
- Wat is het gekste klusje waarmee je ooit geld hebt verdiend?
- Waar geef jij het meeste geld aan uit? Weet je hoeveel?
- Bespreek kort wat de leerlingen hebben meegenomen uit de vorige les.
- Wie heeft er extra gelet op zijn/haar uitgaven?
- Zijn er dingen die je anders doet om dichterbij je geldddroom te komen?
- Wie heeft er extra geld gespaard?

Optioneel: Wie heeft er thuis ook gepraat over geld? Heb je daar ideeën of inzichten van gekregen?



Slide 3 – Lesdoelen (3 minuten)

Bespreek de lesdoelen met de leerlingen. Kunnen de leerlingen de doelen uitleggen? Wat zijn voorbeelden van financiële keuzes? Wat betekent het stellen van prioriteiten? Waarom is dat soms lastig? Laat de leerlingen een voorbeeld noemen uit hun eigen leven.



Slide 4 – Money Moves (3 minuten)

In de vorige les hebben de leerlingen hun geldddroom verwoord en hebben ze berekend hoeveel ze daarvoor moeten sparen. Nu gaan de leerlingen in gesprek over situaties die invloed hebben op hun spaargeld. Ze denken na over financiële keuzes en wat de invloed daarvan is op hun geldddroom.

Op de volgende slide worden verschillende situaties getoond. De leerlingen denken eerst voor zichzelf na en bespreken het

antwoord vervolgens in een groepje van vier. Hierna bespreek je de vraag klassikaal en kun je de inhoud verdiepen door het stellen van extra vragen.

Les 2

Pre-Workshop

Money Moves

- Denk eerst voor jezelf na
- Bespreek het antwoord in je groepje
- Bespreek de vraag klassikaal



* Volg de instructies

Slide 5 – Keuzes maken (2 minuten)

Vertel dat leerlingen straks nadenken over financiële keuzes en wat de invloed daarvan is op hun geldddroom. Op de volgende slides worden verschillende situaties getoond. De leerlingen denken eerst voor zichzelf na en bespreken het antwoord vervolgens in een groepje van vier. Hierna bespreek je de vraag klassikaal en kun je de inhoud verdiepen door het stellen van extra vragen.

Les 2

Pre-Workshop

Hoe zou jij dit aanpakken?

Hierbij zit alzoof iedereen iets van je wil. De een vraagt of je mee gaat naar de film, de ander wil samen naar een camping in de zomer. En dan krijg je ook nog de vraag wie er mee gaat op uitbreiding naar Opleid. Je wilt het allemaal doen, maar daar heb je niet genoeg geld voor.

- Wat zou jij doen?

1. Ik moet kiezen, dus dat doe ik ook.
2. Ik zeg overal ja op en zie vanzelf hoe ik dat geld bij elkaar ga krijgen.

Wat je dat...

* Volg de instructies

Slide 6 – Hoe zou jij dit aanpakken? (6 minuten)

Bespreek de situatie, wat zouden de leerlingen doen en waarom? Welke afweging hebben ze gemaakt? Stel vragen als:

- Als je besluit maar één ding te doen. Waar zou je dan voor kiezen en waarom?
- Als je besluit het allemaal te doen, dan heb je waarschijnlijk extra geld nodig. Hoe kun je extra geld verdienen? Denk out of the box!
- Hoe heeft jouw keuze invloed op je geldddroom?
- Wist je dat 45% van de jongeren rijk wil worden? Dat is een hele grote geldddroom.

Veel jongeren zien beleggen, een eigen onderneming starten en handelen in crypto's als een effectieve manier om hun doel te bereiken. Hoe is dat voor de leerlingen in jouw klas? Weten ze waar je op moet letten en welke risico's dit met zich mee kan brengen? Neem eens een kijkje op deze [site](#).

Les 2

Pre-Workshop

Hoe zou jij dit aanpakken?

Je hebt schulden bij je beste vriend en op je spaar rekening staat niets. Je telefoon gaat stuk en je wilt vandaag nog een nieuwe kopen.

- Wat zou jij doen?

1. Ik heb toch al schulden, een paar honderd euro meer of minder maakt nu ook niet meer uit.
2. Ik heb geen geld, dus ik koop geen nieuwe telefoon.

Wat je dat...

* Volg de instructies

Slide 7 – Hoe zou jij dit aanpakken? (6 minuten)

Bespreek de situatie, wat zouden de leerlingen doen en waarom? Welke afweging hebben ze gemaakt? Zoek in het klassengesprek de nuance op. Stel vragen als:

- Wie zou er nog een lening aangaan? Bij wie en wat zijn de risico's hiervan?
- Welke oorzaken kun je bedenken voor het ontstaan van schulden bij jongeren tussen de 12 en 18 jaar? Denk aan achteraf betalen, het afsluiten van abonnementen, crypto, beleggen, druk voelen om mee te gaan in de nieuwste trends, het aangaan van een lening (bij vrienden), het moeten betalen van een verzekering voor je scooter, reiskosten en gokken.
- Waar let je op bij het kopen van een nieuwe telefoon? Moet deze van een bepaald merk zijn? Is een tweedehands of refurbished telefoon ook goed? Welke afweging maak jij?
- Hoe heeft jouw keuze invloed op je geldddroom?
- Wist je dat 30% van de jongeren weleens problemen met geld ervaart? Ze geven aan dat ze soms meer geld uitgeven dan er binnenkomt, schulden hebben bij familie of vrienden of spullen kopen op afbetaling. Hoe is dat voor de leerlingen in jouw klas? [Bron](#).



Slide 8 – Hoe zou jij dit aanpakken? (6 minuten)

Bespreek de situatie, wat zouden de leerlingen doen en waarom? Welke afweging hebben ze gemaakt? Stel vragen als:

- Wie heeft er weleens iets gekocht na het bekijken van een video op social media?
- Wat is er nodig om jou een product te laten kopen?
- Hoe kun je advertenties op social media herkennen?
- Reclamemakers zijn uit op jouw geld! Ze proberen je te verleiden. Wie kan er een voorbeeld noemen of een reclame laten zien waar jij echt gevoelig voor was?
- Denk je dat influencers altijd achter het product staan dat ze promoten? Uit onderzoek blijkt dat jongeren weten dat influencers lang niet altijd achter hun product staan. Maar onbewuste beïnvloeding ligt toch op de loer. Merken de leerlingen daar iets van?
- Hoe heeft deze keuze invloed op je gelddroom?

Achtergrondinformatie

Influencers zijn mensen die invloed hebben op hun volgers op sociale media, zoals YouTube, TikTok, Snapchat en Instagram. Dit komt vaak doordat ze een groot aantal volgers hebben die hun mening of aanbevelingen volgen. Reclame, vooral via influencers, is vaak subtieler dan traditionele reclame. In plaats van een directe advertentie is de boodschap verweven in de content die mensen toch al graag bekijken. Dit maakt het moeilijker om het verschil te zien tussen reclame en 'echte' inhoud. Influencers spelen vaak in op psychologische technieken zoals sociale bewijskracht (iedereen koopt het, dus het moet wel goed zijn) en schaarste (beperkte aanbiedingen). Dit kan ervoor zorgen dat mensen iets kopen dat ze eigenlijk niet nodig hebben.

Ook het algoritme speelt een grote rol in welke reclames je te zien krijgt. In je feed zie je vooral mensen die op jou lijken en producten die jij ook graag zou willen hebben. Deze reclame op maat maakt de verleiding nog groter.

Het is belangrijk dat consumenten, zoals jongeren, leren kritisch te kijken naar reclame en de invloed van influencers. Dit houdt in dat ze zich bewust moeten zijn van de technieken die gebruikt worden om hen te verleiden iets te kopen en dat ze moeten nadenken over wat ze echt nodig hebben versus wat hen wordt aangepraat.

Wist je dat veel jongeren zich laten beïnvloeden door influencers bij het nemen van financiële beslissingen? Dit pakt niet altijd slecht uit hoor! 39% van de jongeren heeft hier geld mee verdiend, 46% geld bespaard en 29% heeft geld verloren. Hoe is dat voor de leerlingen in jouw klas?

Jongeren die (een deel van) hun geld zelf verdienen, denken dat ze zich beter kunnen weren tegen de invloed van influencers. Hoe denken de leerlingen in jouw klas hierover? [Bron](#).

nu iets anders kopen. Dat is dan gratis'. Wie herkent deze creatieve, maar onlogische berekeningen?

- **Roze.** Welke afweging maak je in je hoofd als je iets wel of niet koopt? Bij wie gaan uitgaven soms spontaan, zonder er echt over na te denken?
- **Paars.** Wat verandert er allemaal als je 18 wordt? Wie weet wat je dan allemaal moet regelen? Denk aan het aanvragen van een DigiD en zorgverzekering, zorgtoeslag regelen, belasting terugvragen voor je bijbaan. En hoe zit dat met studiefinanciering? Op de website [Wijzer in geldzaken](#) vind je meer informatie.



Slide 12 – Wijze lessen? (5 minuten)

Bespreek de dilemma's van de vorige slides kort na. Stel vragen als:

- Hoe zou jij extra geld kunnen verdienen? Waar zou je dat geld dan voor willen gebruiken?
- Hoe kun je omgaan met groepsdruk?
- Wat voor effect hebben reclames en influencers op jou?
- Laat de leerlingen met deze bril nog eens naar hun maandoverzicht kijken. Zouden ze, met de kennis van nu, volgende maand iets anders doen? Wat voor effect heeft dat op hun spaarplan?

Vertel dat de leerlingen in de volgende les een begroting gaan maken. Dat geeft inzicht in hoeveel er binnenkomt en hoeveel geld je hebt om uit te geven. In een begroting beschrijf je waar je je geld aan uit wilt geven. Begroten helpt je om keuzes te maken.



Slide 13 – Succes (1 minuut)

Sluit de les af. Laat de leerlingen nadenken over wat ze echt willen realiseren en welke keuzes ze moeten maken om dat doel te bereiken.

Optioneel

Take-home-opdracht: vraag ook thuis om tips en tricks om geld te besparen of bij te verdienen. Welke afwegingen maken zij bij het nemen van financiële beslissingen? Hoe kunnen zij jou helpen bij het bereiken van je geldddroom?

Les 3

In deze les maken de leerlingen een begroting en proberen ze hun groepje te overtuigen van hun geldddroom door middel van een korte presentatie. Binnen het groepje krijgt iedereen een rol toegewezen. De groep stelt vragen om de geldddroom te verduidelijken en achter de drijfveer van de presentator te komen. Lukt het de presentator om de groep en zichzelf te overtuigen van de haalbaarheid van zijn geldddroom?

Open de les in LessonUp

Instructies

Met een paperclip is aangegeven bij welke slide je een bijlage nodig hebt.

- Bijlage: **Mijn begroting**. Digitaal of geprint voor iedere leerling
- Bijlage: **Presenteren als een pro**. Digitaal of geprint voor iedere leerling
- Bijlage: **Praatkaartjes**. Digitaal of geprint voor ieder viertal
- Eventueel een rekenmachine

Toelichting per scherm



Slide 1 - Titelslide



Slide 2 – Instructievideo (7 minuten)

Bekijk de video. Ga dan in gesprek over wat leerlingen gezien en gehoord hebben. Wat valt op? Wat is herkenbaar? Vragen die je kunt stellen:

- Hoe zou jij jezelf omschrijven in omgang met geld?
- Is er weleens gedoe over geld met je vrienden? Hoe ga je daarmee om?
- Ben je weleens opgelicht? Weet je hoe je oplichters en nep-websites kunt herkennen?

Bespreek wat de leerlingen hebben meegenomen uit de vorige les.

- Welke financiële keuzes hebben ze gemaakt? Wie heeft er te maken gehad met onverwachte uitgaven of inkomsten? Hoe ben je hiermee omgegaan? Welke tips hadden je ouders?



Slide 3 – Lesdoelen (2 minuten)

Bespreek de lesdoelen kort met de leerlingen. Vraag in welke situaties het belangrijk kan zijn om over overtuigingskracht te beschikken. Denk aan onderhandelen over je zakgeld, als je iets moet presenteren of als je je vrienden wilt overtuigen om iets wel of niet te doen.



Slide 4 – Korte, middellange en lange termijn (5 minuten)

De leerlingen gebruiken hun spaarplan en de inzichten die ze in de vorige les hebben opgedaan om een begroting te maken. (Gebruik Bijlage Mijn begroting). Hoeveel geld willen ze de komende maand uitgeven aan kleding, eten, etc.? Vertel dat deze begroting het beginpunt wordt om hun gelddroom waar te maken. In de volgende opdracht houden ze hier een presentatie over, het is dus belangrijk dat ze er goed over nadenken.

De leerlingen kunnen de begroting ook invullen aan de hand van het rekeningoverzicht van Yasmina uit de vorige les. Ze leven zich in haar situatie in. Wat moet Yasmina doen om haar gelddroom te verwezenlijken. Is jouw gelddroom realistisch voor Yasmina?



Slide 5 – Korte, middellange en lange termijn (4 minuten)

Bespreek de begrotingen na. Stel vragen als:

- Hoe draagt deze begroting bij aan het realiseren van je gelddroom?
- Ben je van plan om zaken anders te doen ten opzichte van vorige maand en zo ja, wat dan?
- Kun je het zelf of heb je er hulp bij nodig?
- Zijn er zaken waarop je zou willen besparen en hoe ga je dat doen?

Als het nodig is, wat zijn manieren om extra inkomsten te genereren? Denk aan spullen verkopen, klusjes doen, een bijbaan nemen of kerstbomen ophalen.



Slide 6 – Presenteren als een pro (4 minuten)

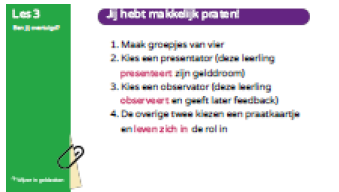
In de vorige lessen hebben de leerlingen hun gelddroom verwoord. Ook hebben ze een spaarplan en een begroting gemaakt om deze droom te realiseren. Hoe overtuigd zijn de leerlingen van hun plannen? Ze proberen elkaar straks met argumenten te overtuigen dat zij hun gelddroom kunnen waarmaken. Laat de leerlingen hun presentatie voorbereiden met behulp van de Bijlage Presenteren als een pro.

Een goede voorbereiding...

De leerlingen krijgen straks drie minuten de tijd om hun presentatie voor te bereiden. Ze denken na over de vragen die op het bord zijn weergegeven.

Gebruik deze tips om straks de discussies te sturen:

- Stel de gespreksregels samen met de leerlingen op.
- Geef de leerlingen de tijd om hun presentatie voor te bereiden.
- Bewaak de tijd (samen met de observatoren).
- Loop rond en stel vragen.
- Geef complimenten en vertel de klas welke goede dingen je gehoord hebt.



Slide 7 – Stap voor stap (2 minuten)

Hoe gaan we te werk?

Leg uit wat de bedoeling is. Een leerling presenteert zijn gelddroom aan het groepje. Hij probeert het groepje ervan te overtuigen, maar ook te inspireren. De leerling legt uit wat zijn gelddroom is, waarom hij deze droom wil waarmaken en hij vertelt hoe hij zijn gelddroom gaat verwezenlijken. Twee groepsleden kiezen een praatkaartje en hebben de taak om vragen te stellen. (Gebruik Bijlage Praatkaartjes.) De observator houdt de tijd bij, grijpt in als het nodig is en geeft feedback.

Bij drie leerlingen: laat de observator weg.

Bij vijf leerlingen: drie leerlingen stellen kritische vragen.

Besprek voorafgaand het belang van feedback. Dit is niet hetzelfde als het leveren van kritiek, maar een middel om elkaar sterker te maken. Geef feedback op verbeterpunten, vertel hoe je het zelf zou doen en vergeet niet om ook complimenten te geven.

Praat ook met de leerlingen over een krachtige presentatie. Leg uit dat overtuigen niet alleen over de inhoud gaat, maar ook over hoe je iets overbrengt: hoe gebruik je je stem, wat doe je met je armen, sta je stevig op de grond, kijk je het publiek aan en hoe reageer je op een vraag waarop je het antwoord eigenlijk niet weet?



Slide 8 – Zo ga ik het doen! (20 minuten)

Ieder groepje kiest een presentator. Geef de presentator nog één minuut de tijd om zijn presentatie voor te bereiden. Terwijl de presentator zich voorbereidt, kiezen de twee andere leerlingen een praatkaartje (Bijlage Praatkaartjes). Ieder kaartje mag maar één keer gekozen worden. De leerlingen leven zich in hun rol in (vriend, trainer, decaan). Ze bedenken ook extra vragen die ze kunnen stellen.

De presentator geeft een presentatie die 1 tot 1,5 minuut duurt. De observator houdt de tijd bij.

Als de presentator klaar is, krijgen de twee leerlingen twee minuten de tijd om vragen te stellen die de presentator moet beantwoorden.

Na twee minuten geeft de observator feedback. Is hij overtuigd van het spaarplan? Waar moet nog beter over nagedacht worden?

Als iedereen geweest is, kiest het groepje de leerling die het meest overtuigend was.



Slide 9 – Dit is mijn gelddroom (5 minuten)

Besprek de presentaties met de leerlingen na. Focus niet alleen op de inhoud van de presentaties, maar ook op de manier van presenteren: hoe werd het gepresenteerd, welke argumenten werden gebruikt en hoe werd er met vragen omgegaan?

Vraag de leerlingen wat ze geleerd hebben van andere gelddromen en de kritische vragen die zijn gesteld. Wiens gelddroom en ideeën om deze te verwezenlijken kunnen een

inspiratiebron voor anderen zijn? Hoe zou de feedback die ze hebben gekregen hun eigen plan verbeteren? Wat kunnen ze in hun presentatie veranderen om overtuigender te zijn?

Vraag eventueel een leerling die eruit sprong om zijn of haar presentatie voor de groep te houden. Wat maakt deze presentatie zo krachtig? Wat kunnen anderen hiervan leren?

4. Explainervideo's

Naast de video's in de lessen zijn er Explainervideo's beschikbaar. Bekijk met je leerlingen onze korte uitlegfilmpjes over financiële onderwerpen als reclame, influencers, in-game aankopen en geldcriminaliteit. De filmpjes sluiten af met enkele gespreksvragen voor in de klas.

Bekijk de explainervideo's

Deze filmpjes geven de leerlingen nog meer informatie over de onderwerpen waarmee ze aan de slag gaan. De explainer sluiten af met enkele gespreksvragen en zijn daardoor goede gespreksstarters om te ontdekken hoe klasgenoten ernaar kijken.

Opbouw van de Explainers

Onze twee presentatoren nemen je mee op een afwisselende reis, waarin ze herkenbare scenario's bespreken en uitspelen, verhelderende informatie delen en jongeren hun geldkwesties onder de loep nemen.

Aftrap via WhatsApp

Elk script begint met een herkenbaar App-gesprek tussen onze hoofdpersonen: "Ik heb nu iets meegemaakt..." - een kort gesprek dat de toon zet voor het onderwerp van de video.

"Monnie" als Siri

"Monnie", onze geldwijze Siri, verschijnt als een kleine, simplistisch icoon af en toe op eigenwijze maar informatieve manier naar voren. Het is een simpel icoon in de vorm van een muntje die link boven in het scherm verschijnt. Net als een echte Siri komt hij met antwoorden of feitjes als een soort alwetende verteller. Met een vervelend, robot achtig stemmetje verteld hij soms informatie.

